DIDAKTICKÉ UKOTVENÍ

DLOUHODOBÝ CÍL

- Žák doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na jejich vnímání.
- Žák využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.

CÍL AKTIVITY

- Žák analyzuje proměny konkrétního místa v čase a vysvětlí, jak i zdánlivě obyčejné objekty odrážejí klíčové historické milníky a ovlivňují vnímání současné krajiny.

OVĚŘITELNÉ VÝSTUPY

- Žák na základě vstupních informací a pozorování v terénu formuluje věcně správnou hypotézu k vybranému badatelskému okruhu.
- Žákem vytvořený umělecký výstup obsahuje jasné klíčové sdělení, které je srozumitelné i pro ostatní účastníky.
- Žák aktivně spolupracuje v rámci skupiny a svým dílem přispívá ke společnému výsledku skupiny.

PŘÍLOHY

Interreg
Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko
Kofinanziert von der Europäischen Union
Spolufinancováno Evropskou unií

Život na železnici včera a dnes

Autor aktivity: *Severočeské muzeum v Liberci,*
Alena Černá, Iva Kotalíková, Zuzana Pitnerová

ANOTACE AKTIVITY

Železnice je tepna, která po staletí pumpovala život do regionů a měnila tvář české krajiny. Vlakové nádraží v Brništi je fascinujícím příkladem proměn času – místo, kde vedle sebe tiše stojí historizující architektura 19. století a betonové svědectví uranové těžby sedmdesátých let 20. století. Aktivita zve žáky do železničního světa a zapomenutých příběhů, kde se z běžných cestujících stávají badatelé. Prostřednictvím konfrontace starého s novým budou žáci odhalovat, jak doprava formovala identitu obce a jakou stopu v ní zanechal průmysl. Je to výzva k zamyšlení, co pro nás zdánlivě nádraží znamená dnes a jaké analogie pro současný svět v něm najdeme.

DOSTUPNOST + MAPA

VSTUPY

Přenositelnost a využití aktivity: Libovolné nádraží podobného charakteru, tj. stará a nová nádražní budova vedle sebe

Potřebný čas: 2 hod. a 15 min.

Personální zajištění: 2 vyučující

Doporučená věkový skupina: 8. a 9. ročník ZŠ, SŠ

Pomůcky:Materiály k minulosti nádraží k badatelským otázkám (viz příloha), papíry, flipcharty, tužky a fixy, nanolepenka, mobilní telefony

Širší kontext:

Doporučené vstupní znalosti a dovednosti žáků:

- Základní znalost historie, schopnost spolupráce, dramatické dovednosti

Před aktivitou:

- Seznámení s historií železnice

Po aktivitě:

- Zhodnocení možného výskytu podobných míst se starou i novou nádražní budovou vedle sebe
- kladení obdobných badatelských otázek i na jiném nádraží a porovnání jejich možných vzájemných odlišností
- porovnání osudů jednotlivých nádraží a obcí, jejich prosperit a stoupajících/klesajících významů

POSTUP BÁDÁNÍ / POSTUP

1. EVOKACE A MOTIVACE

„Stojíme tady na nádraží – první věc, která vás tu napadne, je…" Díky evokaci se účastníci vnitřně naladí na prostředí nádraží, na cestování a vše, co je s tím spojené. Začnou se zaměřovat na detaily a hledat oblasti svého zájmu. Dále se účastníci stručně seznámí s historií obou nádražních budov a železnice v Brništi.

2. BADATELSKÁ OTÁZKA

Z předchozího povídání vyplyne 6 badatelských okruhů, které účastníkům představíme, a necháme je rozdělit se do skupin po 4–6 osobách podle toho, které téma je zajímá.

- Genius loci: Proč ve vás dané místo vzbuzuje přesně ty emoce, které právě cítíte?
- Život na nádraží: Ve kterých aspektech se proměnil komfort cestování oproti minulosti?
- Historizující architektura: Ve kterých prvcích architektury nádražní budova odráží dobovou estetiku?
- Účelnost budov: Jak se potřeby na zajištění železniční dopravy projevily v uspořádání jednotlivých místností v budově a částí okolí?
- Rozdíly v objemech přepravních komodit: Jak se proměnily jednotlivé složky přepravy oproti minulosti?
- Umístění v krajině: Jaké výhody a nevýhody skýtá umístění nádraží na daném místě ve vztahu k lokalitě, kterou má obsluhovat?

Badatelský úkol, který na základě těchto okruhů žáci dostanou, bude znít takto:

Uměleckou zkratkou představte ostatním, co ze skutečností zjištěných v daném badatelském okruhu považujete za nejdůležitější a chcete, aby si zapamatovali.

3. HYPOTÉZA

Stanoví si ji účastníci sami na základě skupinové diskuze, např.:

„Původní budova byla navržena pro trvalé bydlení personálu, zatímco nová budova slouží k technickému řízení dopravy."

4. POKUS

Na základě pozorování daného místa, studia dobových pramenů a porovnávání získaných informací účastníci vytvoří podklady pro svou uměleckou prezentaci, která ostatním shrne nejdůležitější poznatky.

5. VYHODNOCENÍ

Nejprve každá skupina na základě získaných poznatků zhodnotí, zda se potvrdila její hypotéza, či nikoliv. Výsledky bádání shrne do zjednodušeného sdělení a toto sdělení představí pomocí umělecké prezentace ostatním skupinám (dramatizace / hudební vystoupení / báseň / obraz / videoklip (reels). Díky tomuto sdílení získají všichni účastníci široký pohled na historii a současnost nádraží.

6. HLEDÁNÍ SOUVISLOSTÍ

Společně se zamyslíme nad výhodami a nevýhodami, které obec Brniště získala stavbou železniční zastávky. Toto uvažování můžeme posunout do dnešní doby – co dnes mohou obce získat/ztratit například zavedením dálnice, letiště, napojením na dálkové spoje apod.

7. REFLEXE

Závěrečná reflexe slouží k celkovému shrnutí badatelské aktivity a ukotvení získaných poznatků. S žáky je moderována diskuse o průběhu terénní výuky v Brništi, přičemž jsou reflektovány její silné i slabé stránky. Žáci kriticky posuzují, jaký vliv mělo bádání v autentickém prostředí na jejich proces učení a nakolik se jim na základě terénního průzkumu podařilo potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy. Žáci reflektují svou schopnost spolupracovat ve skupině a dovednost vybrat a interpretovat stěžejní data pro svou závěrečnou uměleckou prezentaci.